

2012

Année
Internationale des

Coopératives

ЗБІРНИК
наукових статей магістрів
факультету фінансів і обліку

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

**ЗБІРНИК
наукових статей магістрів
факультету фінансів і обліку ПУЕТ за
результатами наукових досліджень
2011–2012 навчального року**

**ПОЛТАВА
ПУЕТ
2012**

УДК 330
ББК 65я43
3-41

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Друкується відповідно до наказу по університету № 5-Н від 16 січня 2012 року.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д.і.н., професор, ректор.
Заступник головного редактора – **О. В. Карпенко**, к.е.н., професор, проректор із наукової роботи та міжнародних зв'язків.
Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д.філол.н., доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов.
Відповідальний редактор – **Н. С. Педченко**, к.е.н., доцент, декан факультету фінансів і обліку.

Члени редакційної колегії:

Ю. А. Верига, к.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту (за спеціальністю «Облік і аудит»);
О. А. Пантелеймоненко, д.е.н., професор, завідувач кафедри грошового обігу і кредиту (за спеціальністю «Банківська справа»);
О. В. Шкуруній, д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки (за спеціальністю «Міжнародна економіка»);
О. В. Черняська, д.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів (за спеціальністю «Фінанси і кредит»).

Збірник наукових статей магістрів факультету фінансів і обліку ПУЕТ 3-41 за результатами наукових досліджень 2011–2012 навчального року. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 468 с.

ISBN 978-966-184-163-4

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей «Банківська справа», «Міжнародна економіка», «Облік і аудит», «Фінанси і кредит», у яких дано критичну оцінку діючої практики господарювання та розкрито підходи молодих науковців до розвитку економічних наук у сучасних умовах.

УДК 330
ББК 65я43

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2012

ISBN 978-966-184-163-4

ЗМІСТ

Спеціальність «Банківська справа»

Анісімова С. С. Фактори впливу на фінансову стійкість банку та механізм управління.....	9
Грек К. В. Сучасні підходи до управління кредитним портфелем комерційного банку.....	17
Довженко Н. С. Оцінка ефективності використання депозитного обслуговування клієнтів банку.....	22
Єременок О. В. Механізм управління процентним ризиком комерційного банку на сучасному етапі.....	27
Кузьменко Н. А. Актуальні аспекти удосконалення рейтингової оцінки у сучасних комерційних банках.....	33
Лескова О. І. Реструктуризація як основний метод управління проблемними кредитами в умовах економічної рецесії.....	39
П'ятак М. М. Сутність банківської ліквідності та фактори, що її визначають.....	45
Савченко І. В. Механізм удосконалення системи управління ліквідністю банків в Україні.....	51
Тарасенко О. О. Напрями мінімізації кредитного ризику в сучасній банківській практиці України.....	58
Швець Н. В. Особливості системи фінансового моніторингу в Україні.....	64

Спеціальність «Міжнародна економіка»

Бойко М. С. Розвиток інновацій як основа конкурентоспроможності компаній.....	70
Бородавка С. О. Сучасний стан фінансового лізингу в Україні.....	75
Відюк М. С. Основні етапи розробки комплексної стратегії виходу фірми на зовнішні ринки.....	80
Гармаш А. О. Монополізація капіталу на ринку комп'ютерних технологій.....	85

складний і багатогранний процес, сутність якого полягає у пошуку та реалізації на практиці найефективніших рішень щодо формування, розподілу й використання фінансових ресурсів [1, с. 173].

Поняття «банківські ресурси» можна визначати за двома підходами: у вузькому розумінні банківські ресурси – це акумульовані банком вільні грошові кошти економічних суб'єктів на умовах виникнення зобов'язань власності чи боргу для подальшого розміщення на ринку з метою отримання прибутку; у широкому розумінні поняття «ресурс» трактують не лише як «засоби» і «запаси», а й як «можливості» (у це поняття долучено реальні можливості банку не лише акумулювати грошові кошти в зобов'язання боргу чи власності, а й здатність отримувати прибуток від запровадження банківських послуг; розмір прибутку має бути достатнім для створення резервів, зростання банку і виплати дивідендів) [2, с. 19].

Для успішного функціонування та розширення діяльності банківської установи недостатньо залучати кошти за нижчою ціною, а розміщувати за вищою, для цього необхідно створювати ефективну систему менеджменту банку. Для підтримки своєї конкурентоспроможності банки вимушені пропонувати своїм клієнтам все нові послуги, застосовувати різноманітні фінансові інструменти та розширювати свою діяльність [3, с. 18].

Основною функцією комерційних банків, як підтверджує досвід країн з розвинутою ринковою системою, є сприяння мобілізації заощаджень фізичних осіб та суб'єктів підприємницької діяльності з метою скерування їх у напрямку найефективнішого використання. Зважаючи на сучасний стан банківської системи України, зумовлений світовою економічною кризою, ринок банківських депозитів зазнав істотних змін. Так, за даними Асоціації українських банків [4], станом на 01.02.2011 р. об'єм ринку депозитів фізичних осіб становив 243 159,166 млн грн, з них 52 449,298 млн грн. Це кошти до запитання, що становить 21,57 % від загальної суми депозитів фізичних осіб, а 190 709,869 млн грн – термінові депозити, що відповідно складають 78,43 %. Станом на 01.04.2011 р. загальна сума депозитів фізичних осіб комерційних банків дорівнює 248 621,241 млн грн, зокрема кошти до запитання – 55 612,363 млн грн (22,37 % від загальної суми депозитів фізичних осіб), а термінові депозити становлять 193 008,878 млн грн (77,63 % відповідно). Таким чином, за два місяці об'єм depo-

зитів фізичних осіб збільшився на 5 462,08 млн грн, що свідчить про зростання довіри населення до банківської системи. Що ж стосується ринку депозитів юридичних осіб станом на 01.02.2011 р. загальна їх сума становила 188 506,346 млн грн, з них 94 758,424 млн грн – це кошти до запитання, що складає 50,27 % від загальної суми депозитів юридичних осіб, а 93 747,923 млн грн – термінові депозити, що відповідно становить 49,73 %. Станом на 01.04.2011 р. загальна сума депозитів юридичних осіб комерційних банків дорівнює 153 552,790 млн грн, зокрема кошти до запитання становлять 94 313,239 млн грн (61,42 % від загальної суми депозитів юридичних осіб), а сума термінових депозитів складає 94 313,239 млн грн (38,58 % відповідно). На ринку депозитів юридичних осіб простежується тенденція до зменшення їх суми на 34 956 млн грн. Така тенденція свідчить про значний відтік ресурсів з комерційних банків, що ставить під загрозу ефективне здійснення ними депозитної та кредитної політики, і обслуговування клієнтів загалом.

Залучення на депозитне обслуговування необхідної кількості клієнтів – фізичних осіб залежить, на сьогоднішній день, не лише від зручних та привабливих умов, високої якості депозитних продуктів банку, але й від можливості отримати комплексне обслуговування.

Система комплексного обслуговування клієнта передбачає купівлю не лише депозитного продукту, а й інших банківських і небанківських продуктів (послуг) на пільгових умовах. З метою впровадження системи комплексного обслуговування фізичних осіб установами банків можуть бути використані різноманітні форми роботи, а саме:

1. Надання споживчих кредитів власникам депозитних рахунків. Споживчі кредити можуть надаватися під гарантії корпоративних клієнтів їх співробітників або фізичній особі за умови наявності певної суми на її депозитному рахунку (з урахуванням чинників її кредитоспроможності).

2. Об'єднання банківських та страхових послуг. При цьому банк за власний рахунок:

- страхує власників пластикових карток – вкладників від нещасних випадків;
- страхує власників пластикових карток, які від'їжджають за кордон;
- здійснює страхування життя вкладників, пенсійне або медичне страхування;

– здійснює страхування цінностей, що зберігаються в депозитних сейфах (наприклад, страхування цінних паперів від знищення).

3. Об'єднання банківських і туристичних (готельних, телефонних) послуг. Власник депозитного рахунку при виконанні встановлених вимог (сума вкладу, строк депозиту) має можливість із знижкою придбати картки міжнародних телефонних мереж, оплатити проживання в готелях, туристичні путівки тощо.

4. Перехресний продаж банківських послуг. Персонал різних підрозділів банку, що безпосередньо працює з клієнтами, пропонує їм не лише «власні» послуги, а й послуги інших підрозділів. Для зацікавленості співробітників може бути впроваджено спеціальну систему матеріального заохочення (оцінка за балами важливості послуг банку).

5. Обслуговування клієнтів до і після здійснення банківських операцій: обслуговування до здійснення операцій – ознайомлення клієнтів з політикою – банку, з корисними властивостями існуючих і нових послуг; надання клієнтам гарантій їх якості; обслуговування після здійснення операцій – робота із скаргами та пропозиціями, перевірка якості обслуговування, надання додаткових послуг, прямий маркетинг.

6. Розширення часових параметрів збуту. Вивчення графіків роботи клієнтів, внесення відповідно до них змін у години роботи підрозділів (філій) банку.

7. Надання консультаційних та інформаційних послуг клієнтам. Консультації з питань оптимального розміщення коштів, доцільності і переваг того чи іншого виду банківських продуктів. Консультації в галузі ЗЕД, маркетингу, права, фінансового обліку тощо.

8. Система бонусів для клієнтів. Банк залежно від важливості того чи іншого виду продукту визначає бонус за бальною шкалою (депозити, кредитні картки, валютообмінні операції, споживчий кредит та ін.). Клієнти, які набирають найбільшу кількість балів, вважаються ключовими особами і отримують бонуси. Бонуси дають можливість отримувати премії, подорожувати із значними знижками [5, с. 101].

Висновки. Ефективним методом додаткового залучення комерційними банками коштів на депозити може стати застосування комплексного обслуговування їх клієнтури. Крім традиційного кредитно-розрахункового та касового обслуговування,

комерційним банкам доцільно надавати своїм клієнтам спектр додаткових послуг. Постійне розширення діапазону послуг, зниження їх вартості, покращення якості кредитно-розрахункового та касового обслуговування, надання різноманітних консультацій сприятимуть збільшенню обсягів кредитних ресурсів банку, забезпечуючи йому належний рівень прибутковості при здійсненні активних операцій.

Список використаної літератури

1. Федосік І. М. Управління ресурсним потенціалом банку : дис. канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / Українська академія банківської справи. – Х., 2003. – С. 186.
2. Довгань Ж. М. Ресурси комерційного банку: формування та управління : дис. канд. екон. наук: спец. 08.04.01 / Тернопільська академія народного господарства. – Т., 1999. – С. 204.
3. Дмитриева Е. А. Депозитные операции в системе услуг коммерческого банка: проблемы их эффективности / Е. А. Дмитриева // Банківська справа. – 2005. – № 2. – С. 18–23.
4. Офіційний сайт Асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aub.com.ua>
5. Брітченко І. Г. Інтегровані банківські послуги та конкурентоспроможність банківської системи / І. Г. Брітченко, О. М. Момот. – Полтава : ПУЕТ, 2008. – 315 с.

УДК. 336.713:330.131.7

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕНТНИМ РИЗИКОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*О. В. Єременок, магістр спеціальності «Банківська справа»
І. Г. Брітченко, д.е.н., професор, директор Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів – науковий керівник ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» – науковий керівник*

Ключові слова: ризик, процентний ризик банку, управління процентним ризиком, метод гепу, хеджування, чутливі активи, чутливі пасиви.

Постановка проблеми. Одним з основних джерел ризику для будь-якого фінансового інструменту є ризик зміни ринкових

процентних ставок, або процентний ризик – імовірність фінансових втрат у зв'язку зі зміною ставок процента на ринку протягом певного часу. Оскільки динаміку процентних ставок складно прогнозувати і їм властива мінливість, процентний ризик значно зростає і перетворюється на головне джерело банківського ризику взагалі.

Дотепер банківська система України була зорієнтована на фінансування довгострокових банківських активів короткостроковими ресурсами, що в сучасних умовах вимагає постійного рефінансування існуючих розривів за підвищеними ринковими процентними ставками, призводить до зниження прибутку банків та зростання процентного ризику. Гострота проблеми посилюється тим, що банки України тільки освоюють ринкові методи управління процентним ризиком. У зв'язку з цим розробка дієвих і ефективних методів, моделей та інструментів управління процентним ризиком має особливу актуальність. Їх розвиток дозволить оперативно і кваліфіковано ідентифікувати та оцінювати ризики, запобігати їм, знижувати їх рівень і на підставі цього створювати умови для забезпечення стійкості та ефективності роботи банку.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми управління процентним ризиком банку, такі як: визначення його сутності, структури, класифікації, механізму оцінювання, регулювання та хеджування, представлені у роботах: В. Вовк, О. Хмеленко, Н. Машина, А. Герасимович, О. Любуня, О. Кіреєва, М. Денисенка, О. Васюренко, І. Брітченко, К. Волохата, А. Головач, Б. Кириленко, В. Щибиваюк, Є. Сторожук, В. Домрачев, О. Геєць, С. Лондор, В. Бансала, Л. Батракової, Т. Блудової, С. Брановича-Братановича, І. Волошина, П. Гармидарова, Х. Грюнінга, О. Лаврушина, Дж. Ф. Маршалла, М. Поморіної, О. Момот, С. Прасолової, К. Редхеда, О. Романенко, П. Роуза, В. Севрука, Дж. Сінкі, Н. Соколінської, Н. Хохлова, В. Чемериса і С. Хьюса.

Метою дослідження є обґрунтування та комплексне дослідження механізму управління процентним ризиком банку на основі розвитку системного підходу та розробка практичних рекомендацій щодо його регулювання. В ході дослідження та розгляду теми статті застосовувались методи аналізу, синтезу, конкретизації.

Виклад основного матеріалу. Управління процентним ризиком складається з управління активами (кредитами) та пасивами (позичковими коштами). При цьому, управління активами залежить від рівня ліквідності банку, а також від ступеня існуючої конкуренції, а управління пасивами – від доступності коштів для надання позик.

Існує декілька концепцій управління процентним ризиком:

1. Концепція «спред», при якій аналізується різниця між зваженою середньою ставкою, що отримана від кредитних вкладень, та зваженою середньою ставкою, що виплачується за пасивами (зобов'язаннями). Чим більша різниця між цими двома величинами, тим нижче рівень процентного ризику.

2. Концепція «розриву», яка міститься в аналізі незбалансованості активів і пасивів банку з фіксованою і плаваючою відсотковою ставкою. Аналізується перевищення суми активів з плаваючою процентною ставкою над пасивами з фіксованою ставкою на певний час чи за певний період часу.

Рівень процентного ризику залежить від:

– змін у портфелі (структурі) активів, включаючи співвідношення величини кредитів, активів з фіксованою та плаваючою ставкою, динаміки їх цін на ринку;

– змін у структурі пасивів, тобто співвідношення власних і позичкових коштів, строкових та ощадних депозитів, депозитів «до запитання»;

– динаміки ставки.

Для того, щоб контролювати та управляти рівнем процентного ризику, розробляються конкретні стратегії діяльності банку залежно від конкретних ситуацій (табл. 1).

Таблиця 1

Механізм управління рівнем процентного ризику

Ситуація	Рекомендації
Очікується зростання низьких процентних ставок	- збільшити строки позичкових коштів; - зменшити кількість кредитів із фіксованою ставкою; - скоротити строки портфеля інвестицій
Процентні ставки зростають, очікується досягнення їх максимуму в найближчому майбутньому	- скоротити строки позичкових коштів; - подовжити строки інвестицій; - підготувати видачу кредитів із фіксованою ставкою

Продовж. табл. 1

Ситуація	Рекомендації
Очікується зниження достатньо високих процентних ставок	- скоротити строк позичкових коштів; - збільшити частку кредитів із фіксованою ставкою; - подовжити строки портфеля інвестицій
Процентні ставки знижуються близькі до мінімуму	- подовжити строки позичкових коштів; - скоротити терміни інвестицій; - збільшити частку кредитів зі змінною ставкою

Найбільш простим і поширеним методом управління процентним ризиком є метод GAP – менеджменту, що ґрунтується на виокремленні чутливих і нечутливих до змін процентних ставок активів і зобов'язань банку. Як правило, метод GAP – менеджменту використовують для оцінки відсоткового ризику на короткострокових інтервалах – до 2–5 років. Ця методика концентрує увагу на управлінні чистими доходами у вигляді процентів у короткостроковій перспективі і спрямована на стабілізацію або оптимізацію чистого доходу банку [2, с. 218].

Поділ активів і пасивів банку на чутливі і нечутливі до зміни процентної ставки здійснюється в межах визначеного періоду часу. Тривалість часового інтервалу обирається з урахування прогнозованих моментів зміни процентних ставок на ринку.

Слід зауважити, що GAP вважається:

- додатним, якщо активи, чутливі до змін ставки, перевищують чутливі зобов'язання ($Aч > Зч$);
- від'ємним, якщо чутливі зобов'язання перевищують чутливі активи ($Aч < Зч$);
- нульовим, якщо чутливі активи дорівнюють чутливим зобов'язанням ($Aч = Зч$). За нульового GAP маржа банку не залежить від зміни процентних ставок, процентний ризик є мінімальним, але банк недоотримає прибутків у випадку сприятливої зміни на ринку процентних ставок [2, с. 219].

На практиці процентний ризик за допомогою методу GAP-менеджменту оцінюється за таким алгоритмом:

- у структурі балансу банку виділяють статті активів і зобов'язань, чутливих до зміни процентних ставок, тобто виділяють статті активів, за якими банк отримує відповідні доходи, та статті зобов'язань, за якими банк сплачує проценти;

– процентні активи і пасиви групуються за строками переоцінки чи погашення, а також за певними часовими інтервалами (доцільно виділити періоди до 1 міс.; 1–3 міс.; 3–6 міс.; 6 міс. – 1 рік; більше одного року);

– розраховуються показники GAP на різних часових інтервалах та розробляються обґрунтовані висновки щодо рівня процентного ризику, на який наражається банк у кожному з інтервалів, що аналізується, та визначається можливий розмір збитків у випадку несприятливої зміни процентних ставок на ринку.

Для аналізу рівня процентного ризику крім величини GAP також розраховуються показники коефіцієнтів GAP та індекс процентного ризику.

Таким чином, при використанні методу GAP для управління процентним ризиком головним завданням є зіставлення напряму зміни GAP і зміни процентних ставок у визначеному періоді часу з метою отримання додаткового прибутку. Це означає, що GAP має бути додатним у випадку прогнозування підвищення процентних ставок або від'ємним у випадку їх прогнозованого зниження [2, с. 221].

Наприклад, якщо GAP додатний, то банк може вжити такі заходи:

- не робити нічого, очікуючи зростання процентних ставок на ринку;
- збільшити обсяг зобов'язань з фіксованими процентними ставками;
- придбати цінні папери з фіксованими ставками або збільшити обсяги кредитування.

За умови, якщо GAP від'ємний, то банк може:

- не робити нічого в очікуванні зниження процентних ставок на ринку;
- додатково залучити кошти на вкладні рахунки під плаваючу процентну ставку;
- збільшити обсяг інших зобов'язань залучених під плаваючу процентну ставку;
- не робити вкладень у цінні папери з фіксованими ставками або з фіксованим купонним доходом, зменшити частку таких цінних паперів у портфелі активів.

Чим більша абсолютна величина GAP, тим вищий рівень ризику бере на себе банк і тим більше змінюється маржа. Збіль-

шення чи зменшення маржі залежить від виду GAP, а також від того, зростатимуть чи знижуватимуться процентні ставки на ринку. Потенційна можливість отримання додаткового прибутку супроводжується підвищенням рівнем процентного ризику. Якщо прогноз зміни процентних ставок не виправдається, маржа знизиться, що призведе до збитків банківської діяльності. Якщо GAP додатний або від'ємний, імовірність збитків дорівнює ймовірності одержання додаткового прибутку.

Мінімізація процентного ризику складається з декількох складових: ціноутворення на банківські продукти, контролю за встановленими лімітами на показники чистої процентної маржі, чистого процентного спреда, частки процентних доходів у структурі доходів банку, обмеження коефіцієнту ризику, розрахованого на основі оцінки різниці між активами, чутливими до зміни процентних ставок, і зобов'язаннями, чутливими до зміни процентних ставок (GAP-аналізу), тестування чутливості чистого процентного доходу до зміни процентних ставок [3, с. 40–41].

Висновки. Отже, можна зазначити, що процентний ризик є невід'ємною складовою діяльності будь-якого банку та пов'язаний із фінансовими втратами у зв'язку зі зміною ринкових процентних ставок. Управління цим ризиком набуває все більшого значення на розвинутих фінансових ринках. Одним із основних методів управління процентним ризиком в банку є GAP-аналіз, що характеризується на виявленні чутливих і нечутливих до змін відсоткових ставок активів і зобов'язань банку. Запропоновані в статті заходи дадуть змогу підвищити ефективність управління рівнем процентного ризику банку, контролювати та розробляти конкретні стратегії діяльності банку залежно від конкретних ситуацій, цим самим уникаючи ймовірності виникнення процентного ризику в банку [4, с. 104].

Список використаної літератури

1. Вітлінський В. В. Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком: навч. посіб. / Вітлінський В. В., Верченко П. І. – К.: КНЕУ, 2000. – 119 с.
2. Вовк В. Я. Кредитування і контроль: навч. посіб. / Вовк В. Я., Хмеленко О. В. – К.: Знання, 2008. – 463 с.
3. Шабалкіна В. Мінімізація кредитного ризику // Банківська справа. – 1998. – № 6. – С. 40–41.

4. Кривцун І. М. Управління ризиками комерційного банку: банківська справа / І. М. Кривцун, О. І. Кутник // Регіональна економіка. – 2008. – № 4. – С. 104–108.
6. Момот О. М. Інтегровані банківські послуги та конкурентоспроможність банківської системи / Момот О. М., Брітченко І. Г. – Полтава: ПУЕТ, 2008. – 200 с.

УДК 336.713

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ У СУЧАСНИХ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКАХ

*Н. А. Кузьменко, магістр спеціальності «Банківська справа»
С. П. Прасолова, к. е. н., доцент – науковий керівник*

Ключові слова: рейтинг, рейтингова система, ранжування, оцінка, банк, рейтингова система Кромонава, рейтингове агентство «Прозора Україна», рейтингова система EuroMoney, коефіцієнт Кука.

Постановка проблеми. В умовах жорсткої міжбанківської конкуренції для прийняття економічно обґрунтованих рішень щодо співпраці з комерційними банками, клієнти потребують об'єктивної інформації про їх фінансовий стан. Для отримання такої інформації доцільною є класифікація комерційних банків, що може здійснюватись за їх рейтингом. Рейтинги комерційних банків дають змогу будь-якому клієнту порівнювати та оцінювати фінансовий стан комерційних банків без проведення самостійного аналізу їх діяльності.

Рейтингові системи банків – новий продукт на ринку економічної і статистичної інформації. Він необхідний для підвищення ефективності їх діяльності. Як визначити банк, в який можна надійно вкласти кошти, визначити партнерів на міжбанківському ринку, що зможуть розрахуватись по своїм зобов'язанням? Відповіді можуть бути різними, але маючи перед собою висновок фахівців, знаючи рейтинг окремо взятого банку, у порівнянні з іншими, правильне рішення буде легше прийняти, а кількість помилок зменшиться.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Питання удосконалення рейтингових систем оцінки комерційних банків досліджували: Н. Волик [4], Р. Михайлюк [9], П. Матвієнко [7], В. Батковський [2], І. Бабкіна [1], О. Воличенко [5], Н. Бодрова [3] А. Мещеряков [6], Г. Мадзюк [8].

Наукове видання

ЗБІРНИК
наукових статей магістрів факультету фінансів і
обліку ПУЕТ за результатами наукових досліджень
2011–2012 навчального року

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерна верстка *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 27,2.
Тираж 88 прим. Зам. № 092/322.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
кімн. 115, вул. Коваля, 3, Полтава 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.